

شهر در دست موش‌ها

این یک مبارزه تمام عیار است، مبارزه‌ای که یک طرف آن شهروندان و مدیریت شهری هستند و آن سوی دیگر لشگر موش‌های شهرمان، همان‌هایی که حالا اینقدر قوی شده‌اند که ظاهراً هیچ سلاحی نمی‌تواند از پا درشان آورد.

جام جم آنلاین: این یک مبارزه تمام عیار است، مبارزه‌ای که یک طرف آن شهروندان و مدیریت شهری هستند و آن سوی دیگر لشگر موش‌های شهرمان، همان‌هایی که حالا اینقدر قوی شده‌اند که ظاهراً هیچ سلاحی نمی‌تواند از پا درشان آورد.

موش‌های شهرمان حالا دیگر آنقدر زیرک شده‌اند که تاوقتی جوی‌ها مملو از آشغال است و براحتی در آنها تکه‌های پیتزا و ساندویچ پیدا می‌شود، سراغ تله‌های سمی نمی‌روند!

سفرهای رنگارنگی که صاحبان برخی رستوران‌ها کنار خیابان و داخل جوی آب یا برخی شهروندان با رها کردن زباله در کنار مخازن زباله محله‌شان برای آنها گسترانده‌اند آنقدر شرایط زندگی را برای موش‌ها خوشایند کرده که به گفته مسوولان شهری همه آنها اضافه وزن پیدا کرده‌اند.

حالا دیگر مدت‌هاست دیدن موش‌های چاق و چله‌ای که در هر ساعتی از شبانه‌روز در داخل جوی‌های پر از آب جست‌وخیز کرده یا بین شمشادهای کنار جداول پرسه می‌زنند، به صحنه‌ای عادی و البته تکراری در زندگی روزمره شهروندان تبدیل شده است.

قطعا این اظهارنظر که خانواده موش‌های شهر تهران هر روز در حال ازدیاد نسل هستند به مذاق خیلی‌ها خوش نخواهد آمد؛ اما این یک واقعیت انکارناپذیر است که با وجود به کارگیری روش‌های مختلف برای مبارزه با این جانوران موذی تعداد آنها در سطح شهر هر روز بیشتر و جثه‌شان بزرگ‌تر و چاق و چله‌تر شده است.

شاید سخن گزافی نباشد اگر بگوییم در آینده معضل موش‌ها را نیز باید به فهرست سیاه معضلات کلانشهرها و بخصوص پایتخت اضافه کرد.

موش‌های فست‌فودخور

موش‌های شهرمان مدتهاست ذائقه غذایی‌شان به کلی عوض شده و دیگر قالب پنیری دلشان را نمی‌لرزاند، آنها خیلی وقت است که فست‌فودخورهای قهاری شده‌اند آنقدر که اضافه وزن هم پیدا کرده‌اند.

مشکلات شبکه فاضلاب تهران باعث شده کانون‌های گسترده‌ای در سطح شهر برای رشد و تغذیه موش به وجود بیاید از سوی دیگر این فرضیه هم وجود دارد که تغییر رفتار موش‌های پایتخت به دلیل تغییر در نوع رژیم غذایی آنهاست!

این گفته رئیس ستاد محیط‌زیست شهرداری تهران است که می‌گوید: تا وقتی زباله در شهر تولید می‌شود موش‌ها نیز به زاد و ولد خود ادامه می‌دهند.

محمدهادی حیدرزاده در گفت‌وگو با مهر به مشکل جدید موش‌های تهرانی هم اشاره می‌کند این‌که در این سال‌ها آنقدر به موش‌های پایتخت‌نشین خوش گذشته که اکثر آنها اضافه وزن پیدا کرده‌اند.

وی توضیح می‌دهد: تغییر تغذیه موش‌ها سبب تغییر بیولوژیک و رفتار موش‌ها شده است. پیش از این موش‌های تهرانی پنیر و گردو می‌خوردند، ولی حالاها داگ و ضایعات همبرگر می‌خورند که این موضوع سبب اضافه وزن و تغییر رفتاری آنها شده است.

شکست شهرداری مقابل موش‌ها

مبارزه فرسایشی شهرداری تهران با حیوانات موذی پایتخت همچنان ادامه دارد بدون این که نتیجه قابل قبولی از آن به دست آمده باشد.

در این سال‌ها شهرداری برای خلاصی از شر موش‌ها به روش‌های مختلفی متوسل شده است از تله‌گذاری گرفته تا ریختن سموم شیمیایی با پیچیده‌ترین فرمولاسیون‌ها درون جوی‌های آب یا داخل کلونی موش‌های شهر، اما در نهایت ناباوری مسوولان شهرداری باز هم این موش‌ها بودند که پیروزمندانه از میدان این مبارزه بیرون آمده‌اند.

نکته: فعال بودن کانون‌های تولید موش، نامساعد بودن شبکه فاضلاب و مقاوم شدن موش‌ها به سمومی که برای معدوم کردن آنها استفاده می‌شود از جمله مشکلاتی است که مسوولان شهری در توجیه دلیل افزایش موش‌های شهرمان به آن استناد می‌کنند. مرتضی طلائی از اعضای شورای شهر تهران از شیوه‌ای که سال‌هاست شهرداری‌ها برای مبارزه با موش‌ها به آن متوسل شده‌اند انتقاد می‌کند و می‌گوید: هم اکنون چند سال است شهرداری عملیات سم‌ریزی در جوی‌های آب را برای مقابله با موش‌ها انجام می‌دهد، اما متأسفانه جوی‌های شهر تهران باز هم محل زندگی موش‌های عظیم‌الجثه‌ای است که ناقل بیماری‌های خطرناک هستند.

این طور که پیداست موش‌های شهرمان حسابی چشم اعضای شورای شهر را هم ترسانده‌اند به طوری که آنها معتقدند ریختن سم هم به تنهایی راهکار اساسی و زیربنایی محسوب نمی‌شود، چراکه حتی اگر اسید هم به موش‌ها بدهیم بدون تردید پس از مدتی نسبت به آن هم واکنش می‌شوند!

کمتر از یک ماه پیش هم در حاشیه یکی از جلسات شورای شهر تهران بحث داغی درباره موش‌ها به راه افتاده بود به طوری که دبیر کمیته سلامت شورای اسلامی شهر تهران گفته بود که خودش هنگام بازدید از یکی از میادین میوه و تره‌بار شهرداری و در غرفه خشکبار با چشم موش‌هایی به اندازه گربه دیده که لابه‌لای آجیل‌ها جولان می‌داده‌اند و به همین دلیل از وضعیت بهداشت نامناسب میادین میوه و تره‌بار انتقاد کرده بود.

جایزه برای دستگیری موش‌ها

نگاهی به اخبار بیانگر این واقعیت است که این فقط موش‌های تهرانی نیستند که شهروندان و مسوولان پایتخت‌نشین را عاصی کرده‌اند، چراکه معضل جمعیت رو به ازدیاد موش‌ها در سایر شهرها نیز کم و بیش وجود دارد و همین مشکل موجب شده که هر از گاهی مسوولان شهری در این شهرها برای ریشه‌کشی موش‌ها پیشنهادات جالبی ارائه دهند که البته کمتر اجرایی شده است.

نمونه این طرح‌ها پیشنهادی بود که فروردین سال گذشته اعضای شورای شهر بوشهر برای ریشه‌کشی موش‌های شهرشان مطرح کردند.

اعضای شورای شهر بوشهر تصمیم گرفته بودند برای گرفتن هر موش در این شهر 1500 تومان به مردم جایزه داده شود. آنها فکر می‌کردند این طرح بدون شک از سوی معتادان که به پول نیاز دارند حمایت خواهد شد!

بر این اساس قرار بود شهروندان بعد از گرفتن موش‌ها آنها را تحویل شهرداری بدهند و شهرداری هم طی قرارداد با یک شرکت خصوصی آنها را از بین ببرد.

البته طرح ابتکاری شورای شهر بوشهر به دلیل اعتراض انجمن حمایت از حیوانات هیچ‌گاه اجرایی نشد و سرانجام هم قرار شد مسوولان شهری بوشهر قید چنین طرح‌هایی را زده و با همان روش‌های همیشگی به جنگ موش‌های شهرشان بروند و در نتیجه هنوز هم شهروندان و مسوولان شهری بوشهر با معضل جولان موش‌های کوچک و بزرگ در شهرشان دست به گریبانند.

شبکه معیوب فاضلاب شهری

فعال بودن کانون‌های تولید موش و نامساعد بودن شبکه فاضلاب از جمله نقاط ضعفی است که مسوولان شهری در توجیه دلیل افزایش موش‌های شهرمان به آن استناد می‌کنند. رئیس ستاد محیط‌زیست شهرداری تهران در این زمینه توضیح می‌دهد: متأسفانه در تهران شبکه فاضلاب نداریم و ضایعات و زباله وارد انهار می‌شوند، از سوی دیگر انهار ما نیز متأسفانه سر پوشیده نیستند و به همین دلیل بسیاری از شهروندان زباله‌های خود را درون آن می‌ریزند بخصوص مراکز توزیع غذا که این نوع رفتارها سبب شده کانون‌های بسیار خوب و گسترده‌ای در سطح شهر برای رشد و تغذیه موش به وجود بیاید.

حیدرزاده با اشاره به این که میانگین استفاده از سم برای مبارزه با موش در مناطق از 40 کیلوگرم به 15 کیلوگرم کاهش پیدا کرده است، می‌گوید تلاش شده سم‌هایی که برای مقابله با موش استفاده می‌شود بیشترین سازگاری را با محیط‌زیست داشته باشند.

هرچند این مقام مسوول در شهرداری تهران تأکید می‌کند که برای معدوم کردن موش‌های پایتخت از سمومی که بیشترین سازگاری را با محیط‌زیست دارند استفاده می‌شود، اما جمعیت رو به رشد موش‌های شهرمان نشان می‌دهد این سموم بیشتر از این که با محیط‌زیست سازگاری داشته باشند با فیزیولوژی موش‌ها سازگاری دارند که کمترین تأثیر را هم روی آنها ندارند.

و اما شهروندان

صرف نظر از این که طرح‌ها و روش‌هایی که شهرداری برای مبارزه با موش‌های شهر در این سال‌ها به کار گرفته تا چه اندازه موثر بوده است، اما نکته مهمی که در این میان نباید از آن غافل شد سهمی است که هریک از شهروندان در این مبارزه بر عهده دارند.

هنوز هم هستند شهروندانی که با سهل‌انگاری در رعایت بهداشت معابر، رها کردن زباله‌ها در جوی‌های آب و... ناخودآگاه شرایط مساعد برای زندگی و زاد و ولد موش‌ها در شهرمان را فراهم می‌کنند.

این یک واقعیت است که شاید نتوان معضل حضور موش‌ها در زندگی شهرنشینی را برای همیشه ریشه‌کن کرد، اما با رعایت همین نکات به ظاهر کم‌اهمیت از سوی شهروندان شاید بتوان حداقل به کنترل روند افزایشی جمعیت موش‌های شهرمان امیدوار بود.

پوران محمدی / گروه جامعه